

**Епідеміологія захворюваності на функціональні розлади
шлунково-кишкового тракту та аналіз асортименту спазмолітиків на
фармацевтичному ринку України за 2014-2016 роки**

Закорко Д.В., Бердник О.Г.

Кафедра фармакоеконіміки

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

feknfau@ukr.net

Вступ. В останні роки проблема функціональних захворювань шлунково-кишкового тракту (ШКТ) набуває все більшої актуальності, що обумовлено широкою розповсюдженістю цієї патології і пов'язаними з нею проблемами [1].

Мета роботи - вивчення епідеміологічних даних щодо захворювання на функціональні розлади органів травлення та фармакоеконімічне дослідження асортименту і цінових характеристик лікарських засобів (ЛЗ) на українському фармацевтичному ринку за 2014-2016 роки, визначення кількості вітчизняних та імпортованих виробників.

Методи дослідження. Аналіз асортименту ЛЗ проводили протягом 2014-2016 років за даними інформаційно-пошукової системи «Моріон», яка дозволяє аналізувати асортимент, середні роздрібні ціни, кількість реалізованих упаковок ЛЗ за певний рік [3].

Результати дослідження. За результатами багаточисельних епідеміологічних досліджень, до 50–60 % дорослих і до 30–40 % дітей, що звертаються до лікарів-гастроентерологів, страждають різними функціональними розладами системи органів травлення. ВООЗ констатує: за останні 60 років захворюваність на вказані розлади зростає у 24 рази. Як свідчить світова статистика, функціональна диспепсія (ФД) є четвертим за частотою діагнозом, який устанавлюють сімейні лікарі, терапевти за результатами первинного огляду пацієнтів. У країнах Західної Європи частота синдрому диспепсії серед дорослого населення коливається від 25-28% до 43-52% (Данія, Швеція, Норвегія, Велика Британія). За результатами популяційних досліджень симптоми диспепсії частіше визначаються у жінок (55-60%), ніж у чоловіків (40-45%). При цьому тільки в 33-40% випадків диспепсичні прояви пов'язані з хронічними захворюваннями ШКТ («органічна диспепсія»), а в 60-67% виставляється діагноз ФД. Незважаючи на таку поширеність у популяції, не повністю розкриті етіопатогенетичні механізми ФД, до цього часу існують труднощі у верифікації діагнозу, що лежить в основі недостатньої ефективності проведеної терапії [2].

В Україні поширеність ФД сягає 30 - 40 % однак реальна кількість пацієнтів може бути значно більшою, оскільки значна частина населення з подібними скаргами до лікаря не звертається. Приблизно 50 % пацієнтів практикують самолікування, у більшості випадків

користуючись порадами провізора, і лише один з чотирьох пацієнтів звертається за консультацією до лікаря [4].

Синдром подразненого кишечника (СПК) є одним із найбільш поширених захворювань на планеті, згідно з даними статистики біля 15-20% населення нашої планети (країни Західної Європи) страждає на дане захворювання, причому до нього найбільш схильні люди віком від 20 до 45 років, та жінки в 2 рази частіше ніж чоловіки. Проте серед чоловіків проблемного віку (після 50 років) СПК поширений так же часто, як і серед жінок. Частіше всього хворіють міські жителі [5].

На підставі ретельного аналізу клінічних даних було зроблено висновок, що ЛЗ першого вибору для лікування хворих з СПК слід вважати спазмолітичні засоби – ЛЗ, що усувають спазм гладкої мускулатури внутрішніх органів. Також в результаті численних досліджень було доведено, що призначення міотропних спазмолітиків для лікування СПК є більш результативним, ніж застосування аналгетичних ЛЗ, які тільки притупляють біль, але не усувають його причину [6].

При аналізі асортименту спазмолітиків на фармацевтичному ринку України в 2014 році було встановлено 69 ТН на основі 9 МНН. Однак у 2015 році відбулося збільшення асортименту до 76 ТН на основі 9 МНН. В 2016 році нарахована така ж сама кількість ТН, як і в 2014 році. В 2016 р. ринок спазмолітиків був представлений 24 виробниками, з яких 12 вітчизняних і 12 іноземних. Діапазон цін на ЛЗ становив від 4,35 до 266,31 грн. Найбільш дешевшим ЛЗ виявився ПАПАВЕРИН-ЗДОРОВ'Я, Здоров'я Група компаній ТОВ (Україна), табл. 10 мг блістер №10, а найбільш дороговартісним – ДИЦЕТЕЛ®, Abbott Products GmbH (Германія), табл. п./плівчатою оболонкою 50 мг, №20. В процесі аналізу даних про ринок спазмолітиків за період 2014-2016 рр. була виявлена тенденція зменшення кількості ЛЗ як іноземного, так і вітчизняного виробництва. На фармацевтичному ринку України спазмолітики представлені різноманітними формами випуску: таблетками, капсулами, сиропами, краплями, ректальними супозиторіями, оральними краплями(у вигляді емульсій) та розчинів/суспензій для приготування ін'єкцій.

Висновок. Отримані дані свідчать про те, що ЛЗ для лікування функціональних розладів шлунково-кишкового тракту представлені в широкому асортименті. Ціни в залежності від виробника варіюють від низьких до високих, що дає можливість вибору, а також робить доступним лікування хворих різних шарів населення.

Список літератури

1. <http://www.mif-ua.com/archive/article/34897>
2. <http://health-ua.com/article/4316-funktionalna-dispepsya--uprizm-rimskih-kriteriv-V>
3. Програмний комплекс «Аптека» компанії «Моріон» [Електронний ресурс]. – режим доступу до сайту: НТГ:// pharmbase.com.ua/poisk
4. Кривенко В. І. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту у практиці лікаря загальної практики – сімейної медицини: навч. посіб. / В. І. Кривенко, Т. Ю. Гріненко, С. П. Пахомова. – Запоріжжя, 2015. – 89 с.
5. <http://www.polismed.com/articles-sindrom-razdrzhennogo-kishechnika-01.html>
6. <http://mediclab.com.ua/index.php?newsid=14126>